

Menys fuites i més eficiència en la gestió de l'aigua que ja tenim. Aquesta és la màxima d'Enrique Cabrera, un catedràtic de mecànica de fluids de la Universitat Politècnica de València que aventura que les tarifes de l'aigua es multiplicaran en un futur pròxim.

“Acuamed s'equivocà amb la política de 'dessaladora per a tots'”

Enrique Cabrera fa anys que predica en el desert. Només ara, que els polítics s'omplen la boca parlant d'eficàcia i eficiència en la gestió, han començat a escoltar les seues advertències a propòsit de la insostenibilitat d'un model de subministrament d'aigua que fins ara s'ha basat en la consecució de més i més recursos. Abans, els uns i els altres van intentar que aquest catedràtic de mecànica de fluids de la Universitat Politècnica de València s'adherira als discursos sobre els beneficis del transvasament de l'Ebre o de les dessalinitzadores. Ell, però, va optar per mantenir la seua tesi a favor de l'estalvi hídric. “Un conseller em va arribar a dir que jo estava en contra del progrés”, explica.

—Alguns municipis de la costa valenciana van demanar disposar de dessaladores per tal de poder abastir-se en el moment que es desenvoluparen els seus programes urbanístics. Aquests desenvolupaments no s'han fet, les dessaladores sí i ara els ajuntaments temen el cànon que hauran de pagar per aquesta aigua. Com es podria solucionar aquest desfasament?

—És un problema que té molt mala solució perquè les infraestructures ja

estan fetes i són irreversibles. Ací ens vam trobar amb la situació següent: d'una banda, el PSOE va derogar el transvasament de l'Ebre i es va trobar que tenia una muntonada de diners per gastar. En lloc d'invertir-los en la millora de les infraestructures que ja existien, va optar per les dessaladores. Alhora, hi havia municipis amb plantejaments urbanístics i per tirar-los endavant necessitaven disposar d'aigua. Així doncs, es van ajuntar la fam amb les ganes de menjar. Tothom té una certa responsabilitat en aquest desfici. No veig la solució per enlloc.

—Paral·lelament a la bombolla immobiliària, hi hagué també una bombolla hídrica...

—Sí, perquè els desenvolupaments d'infraestructures es va fer en funció d'una demanda fictícia. El PSOE es va equivocar en fer un discurs segons el qual l'única alternativa al transvasament de l'Ebre eren les dessaladores. Vam prometre abastir d'aigua més ràpidament i amb menor cost i van crear unes expectatives que ara s'han vist frustrades.

—Així doncs, les dessaladores no eren una bona solució per als problemes hídrics de l'est de la península?

—En si, les dessaladores no són ni bones ni dolentes i aporten solucions

FRATIS I CAMPS

a situacions puntuals. La dessaladora de Barcelona, que ara no funciona a plena capacitat, em sembla molt justificada perquè es tracta d'una gran ciutat que no es pot permetre tenir problemes d'escassetat. El que no pot ser és dessaladores pertot arreu, ignorant per complet els criteris tècnics, sense pensar si realment es tractava d'una bona solució. Acuamed, en un moment determinat, semblava un representant de dessaladores; els seus responsables anaven a veure a qui li la podien vendre. S'equivocaren amb la política de “dessaladora per a tots”.

—Però, a parer seu, la situació hídrica del País Valencià justificava les dessaladores?

—Una dessaladora està justificada quan hi ha un dèficit hídric estructural, però no té sentit fer-la d'acord amb demandes de futur indeterminades, com ha passat en el cas dels municipis de Castelló. El problema subjacent és que a Espanya hi ha hagut molta cultura d'obra i molt poca cultura de gestió.

Durant tot el segle XX ens hem dedicat a fer infraestructures, la qual cosa tenia sentit perquè no hi havia dotacions. Però quan aquestes dotacions ja estan fetes, cal canviar de xip i adonar-nos que el segle XXI ja no ha de ser el segle de les obres hidràuliques, sinó el de la gestió.

Al capdavant, es tracta d'una qüestió de sostenibilitat: el sistema només és sostenible si gastes en la mesura que disposes de recursos. Ara, amb la crisi, les famílies, com que ingressen menys, el que fan és gastar menys. En el cas de l'aigua, però, ens hem oblidat de racionalitzar i quan ha fet falta aigua en lloc de plantejar-nos gastar de manera més eficient allò que tenim, ens hem entestat a aconseguir més aigua. Només ara que és temps de vaques magres plantejaments en favor de més eficiència són escoltats. L'any 2005, 2006 i 2007 ningú no en volia sentir a parlar. Ningú no es va plantejar gastar els diners de les dessaladores canviant les canonades, evitant fugues...

—Vós manteniu que l'actual sistema de subministrament d'aigua és insostenible. Per què?

—Perquè totes les grans obres hídriques s'han fet amb diners de Brussel·les o amb diners de l'estat, no amb els diners de qui estan utilitzant-les. El rebut de l'aigua no contempla el cost de la construcció de l'obra, ni quant costarà reposar aquestes infraestructures. I la Directiva Marc de l'Aigua diu ben a les clares que qui ha de pagar les infraestructures és qui les utilitza. Estem consumint unes infraestructures

“Estem vivint d'unes infraestructures que ens han regalat i no estem amortitzant-les”

que se fan velles, sense adonar-nos que caldrà reposar-les i quan arribe aqueix moment no hi haurà diners.

—Així doncs, sou partidari d'apujar la factura de l'aigua?

—Sí, però no s'ha d'apujar perquè Aguas de Valencia o Aigües de Barcelona es faça més rica, sinó perquè aquests diners vagen a un fons i el dia que calga renovar la infraestructura, estiguen disponibles. No es tracta d'apujar el rebut perquè l'aigua valga més diners, sinó perquè les infraestructures que permeten que l'aigua depurada i neta arribe a l'aixeta de ma casa valen molts diners i consumeixen energia. Estem vivint d'unes infraestructures que ens han regalat i no estem amortitzant-les. Els espanyols paguem entre una tercera i una quarta part del que deuríem per l'aigua que consumim. A Dinamarca, l'energia elèctrica és més barata que a Espanya, mentre que el rebut de l'aigua és quatre o cinc vegades més gran perquè la factura de l'aigua contempla el pagament de la infraestructura. A Brussel·les no entenen que a Espanya aquest cost no repercuteixca.

Fins ara, pel fet de ser regió Objectiu-1, la Unió Europea ha aportat el 80% de les inversions en infraestructures hidràuliques. Ara, però, hem deixat de ser regió Objectiu-1 i ja veurem com ens les apanyarem quan calga fer inversions, per més que Brussel·les fa temps que ens adverteix d'aquesta anomalia. Estic convençut que anem cap a un escenari en què el preu de l'aigua es triplicarà.

—I no hi ha alternativa?

—És que la realitat és la que és. El que hem de fer és canviar completament de xip, tant els ciutadans com els polítics. El que passa és que per als polítics és molt menys vistós canviar les canonades —amb el que això comporta: alçar el carrer, molestar a la gent...— que inaugurar una dessaladora. Als polítics el que els agrada és tallar la cinta, però el que calen són polítiques de racionalitat de llarg termini. Si els uns i els altres no ens adonem prompte, la transició cap al nou escenari d'encariment de preus serà molt dura. En política hídrica, cal fer pedagogia i aconseguir que els polítics pensin més enllà dels quatre anys de legislatura.

Violeta Tena